

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Trešdiena, 1995. gada 27. septembris

Nr. 71 (6626)

Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa vizīte Preiļu rajonā «Brīvība un neatkarība ir pāri visam»

«Novadnieks» jau informēja, ka 21. septembrī mūsu rajonu apmeklēja Valsts prezidents Guntis Ulmanis. Sajā amatā tā viņam bija pirmā vizīte Līvānos un Preiļos. Iepriekš mēs ar viņu tikāmies kā ar topošu politiķi, kurš gatavojās startēt 5. Saeimas vēlēšanās.

Kopā ar Valsts prezidentu vizītē bija ieradušies ekonomikas ministrs Jānis Zvanītājs, labklājības ministrs Andris Bērziņš, 5. Saeimas deputāti Anta Rūgāte, Gundars Bērziņš, Centrālās zemes komisijas priekšsēdētāja Anna Seile, Latvijas Privatizācijas aģentūras direktors Jānis Naglis un bijušais zemkopības ministrs Jānis Kinna.

Gunti Ulmani un viņa pavadītājus pie Turku pagasta robežas sagaidīja rajona padomes vadība, Turku pagasta padomes priekšsēdētājs Aivars Smelcers. Ar novada sievietēm raksturīgajām skaņajām balsīm visus sveica pašvaldības folkloras ansamblis.

Pēc dziesmotās sagaidīšanas pirmā vizītes dienas kārtībā atzīmētā pieturas vieta bija akciju sabiedrība «Līvānu stikls», kur prezidents apmeklēja uzņēmuma vēstures muzeju. Ģenerāldirektors Jevgēnijs Skreivers un viņa vietniece Velta Lapiņa stāstīja par «Līvānu stikla» senāku un ne tik senu pagātni, iepazīstināja ar pašreizējo situāciju, kad līvāniešu produkcija meklē un arī atrod noietu Rietumeiropā. Valsts prezidents

izrādīja lielu interesi un izteica nožēlu, ka ir pārāk maz laika, lai detalizēti iepazītos ar situāciju šajā perspektīvajā uzņēmumā.

Līdz ar pirmajām lietus lāsēm, kas prezidentu pie mums pavadīja visā dienas garumā, Gunti Ulmani sagaidīja Valsts bioķīmiskajā rūpnīcā. Tās direktors Atis Sedvalds īsumā iepazīstināja viesus ar sava uzņēmuma attīstību kopš 1971. gada līdz šodienai, kad bijušajā Padomju Savienībā pirmais un lielākais lizīna ražotāju uzņēmums pēc pāris nedēļām tiks pilnībā privatizēts.

Bioķīmiskās rūpnīcas aktu zālē prezidents un viņa pavadītāji tikās ar Līvānu uzņēmējiem un ražotājiem. Guntis Ulmanis vērsās pie viņiem ar uzrunu, kurā uzsvēra, ka šī pilsēta ir Preiļu rajona rūpnieciskais centrs, kurā tagad koncentrējās visasākās un vissāpīgākās problēmas — panikusi vai pilnībā apturēta ražošana, augsts bezdarba līmenis. Tie ir uzdevumi, kas būs jārisina nākamajai valdībai, lai arī kādus politiskos spēkus tā pārstāvēs. Padomijas laikos Līvānu rūpniecība tika radīta mākslīgā ceļā. Tagad veidojas cits rūpniecības attīstības modelis, taču nevar ļauties iznīcībai, ir jāzaglabā visas iepriekš radītās materiālās vērtības — tā, kā to izdarījuši bioķīmiskās rūpnīcas ļaudis.

Runājot par gaidāmajām 6. Saeimas vēlēšanām, prezidents aicināja visus aktīvi tajās piedalīties un, iepriekš

izsverot visus par un pret, balsot par tiem spēkiem, kuri nesola zelta kalnus jau pēc dažiem mēnešiem, bet argumentēti rāda ceļu, pa kuru iet. Latvijas tautai ir jājūt, ka tās dzīve ik dienas kļūst kaut vai par desmit, kaut vai par pieciem santīmiem labāka un cerīgāka.

Par rūpniecības objektu privatizācijas gaitu stāstīja Latvijas Privatizācijas aģentūras direktors Jānis Naglis. Viņaprāt pilsētā ir vairāki ļoti cerīgi objekti — bioķīmiskā rūpnīca, «Anda», «Līvānu stikls» (jau ir privatizēts un atrodas aģentūras kontrolē). Pārmaiņu gaidās arī Līvānu kūdras fabrika, uz kuru visai ieinteresētus skatus met kāds Latvijas un Holandes kopuzņēmums. J. Naglis solīja tuvākajā laikā vēleizierasties Līvānos un kārtīgi izrunāties ar uzņēmējiem — ražotājiem.

Par Saeimas darbu pastāstīja Gundars Bērziņš. Ekonomikas ministrs Jānis Zvanītājs atbildēja uz līvāniešu jautājumiem gan par mazā un vidējā biznesa attīstības perspektīvām, gan produkcijas eksporta iespējām un celulozes kombināta celtniecību pilsētā. Šī uzņēmuma izveidošana uz jau esošo rūpniecības bāzes varētu kļūt par atspēriena punktu Līvānu tālākai attīstībai.

No Līvāniem Valsts prezidents devās uz Galēnu pagastu, kur apmeklēja Sērmo un Čaunānu zemnieku saimniecības. Pie Sērmo mājām tagad aug trīs mazas eglītes, kuras iestādīja Guntis Ulmanis, rajona padomes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns un rajona lauksaimniecības departamenta vadītājs Jānis Vucēns. Čaunānu saimniecībā prezidents apskatīja jaunuzcelto kūti.

Iepazīstoties ar divām viena pagasta spēcīgākajām zemnieku saimniecībām, Guntis Ulmanis paņēma sev līdzī ne tikai saimnieku ar patiesu sirds siltumu dāvāto podiņu ar medu, kur varēs pannašoties puteņainos ziemas vakaros, bet arī pārliecību — neskatoties uz vispārēju gaušanos, Latgales zemnieki prot un grib strādāt bez zaudējumiem. Lai darbs nestu peļņu, viņiem vajag tikai nedaudz palīdzēt. Tas ir valdības uzdevums.

Stabulnieku pagasta kultūras namā prezidentu jau gaidīja paju sabiedrības strādnieki, zemnieki un pārstāvji no tuvākajiem pagastiem. Tiesa, noskaņojums zālē nebija pārāk optimistisks, jo lielākā daļa klātesošo no valdības un Saeimas, kā tās strādājušas līdz šim, nekādu «debessmannu» vairs negaida. Visiem gribējās paklausīties, ko tad vēlēšanu priekšvakarā teiks prezidents. Vai solīs ko? Varbūt pateiks priekšā, par ko balsot?

Bet prezidents bija braucis, lai aprunātos ar cilvēkiem, lai justu viņu noskaņojumu, pats uzklausu viņu vērtējumus, kurus varēs izmantot tad, kad pēc nedaudz dienām viņam vajadzēs izšķirties, kam tad uzticēt jaunās Latvijas valdības veidošanu.

Nobeigums 2. lappusē.

«Brīvība un neatkarība ir pāri visam»

Sākums 1. lappusē.

Lūk, dažas Gunta Ulmaņa izteiktās domas Stabulniekos:

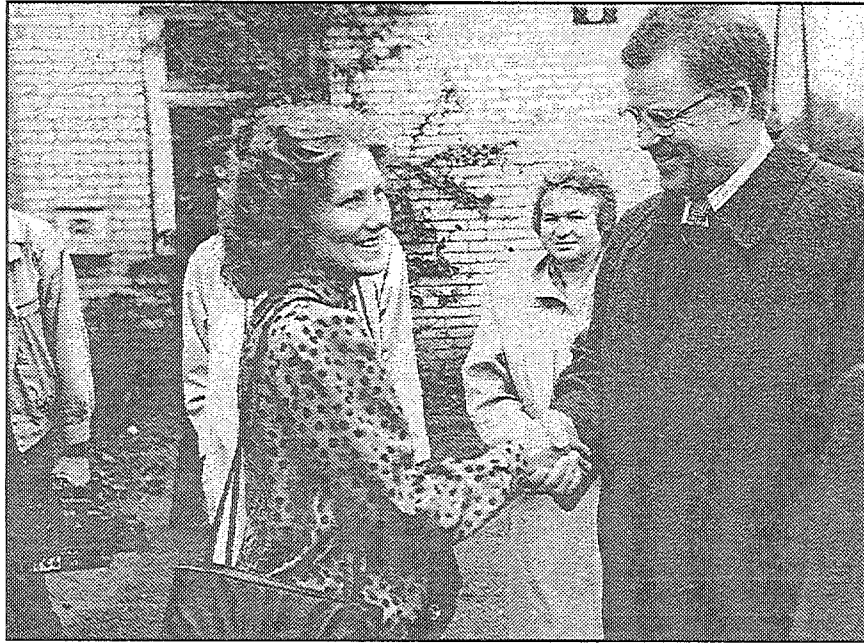
— Pieci mūsu neatkarības gadi pagājuši aktīvā ceļa meklējumu procesā. Ir labi, ka beidzot arvien mazāk runājam par nacionālajām problēmām, stāties attiecību saasinājums ar Krieviju, ka arvien vairāk mūsu domas pievēršas praktiskām lietām un dzīvei nākotnē. Tāpēc nedrīkst pieļaut uzticības krīzi starp tautu, valdību un Saeimu.

Ārzemnieki brīnās, kā mēs piecdesmit gadus spējam dzīvot dubultu dzīvi tautas mentalitātei pilnīgi svešā sistēmā. Protams, tas bija grūti, bet palīdzēja tieši ticība, ka būsīm brīvi uz savas zemes. Okupācijas fiziskās sekas nu ir likvidētas, Krievijas armija izvesta. Tagad no okupācijas jāatbrīvojas domāšanā, pasaules uztverē un apziņā. Izrādās, ka garīgajā pasaulē kļūt brīvam ir daudz, daudz sarežģītāk.

Jaunajai valdībai, lai kāda tā veidosies, būs jāturpina aizsāktais — agrārā reforma, privatizācija, attiecību veidošana ar Krieviju un Rietumu pasauli. Jaunajai paaudzei ir jāparāda ceļš, pa kuru tā varēs droši iet, vidējai paaudzei jādod iespēja kārtīgi strādāt. Tad vieglāk un mierīgāk būs arī vecajiem ļaudīm, kas savu darba mūžu atdevuši svešai varai un svešai sistēmai.

Atpakaļ ceļa vairs nav, jo pārāk ilgi un pārāk dārgi ir par visu maksāts. Vēl pirms piecpadsmit gadiem mans sievastēvs turēja cirvi pie durvju stenderes un drūmi teica, ka vēlreiz uz Sibīriju nebūtu braucis. Viņš bija divreiz izvests...

Atpakaļceļā uz Preiļiem prezidentam bija neplānota apstāšanās Riebiņos, kur viņš iegriezās pagasta padomē, lai pa-

spiestu roku Latgales sakoptākā un skaistākā pagasta saimniecei Annai Daugavvanagai. No riebiņiešiem Guntis Ulmanis saņēma uzaicinājumu pavisoties novadā nevis darba vizītē, bet arī atpūtas brīžos.

Kinoteātri «Ezerzeme» Gunti Ulmani gaidīja preiļieši, visi, kurus interesēja viņa vērtējums par šodien un domas par tuvāko perspektīvu. Prezidents uzsvēra aktuālākos uzdevumus — zemes reformas tālāku virzību, grūto iekļaušanos Eiropas Savienībā, iekšējās kārtības nodrošināšanu, likumdošanas sakārtošanu un ekonomikas nostiprināšanu.

Ar klātesošajiem runāja arī Anta Rūgāte, Anna Seile, Gundars Bērziņš un Andris Bērziņš. Pēc tam prezidents atbildēja uz klātesošo jautājumiem. Ar

aplaušiem zālē sēdošie uzņēma prezidenta vērtējumu par parlamenta darbu — tikai «trijnieks ar plusiņu». Protams, preiļiešus interesēja arī bankrotējusi «Banka Baltija», izsaimniekotie ārzemju kredīti, mazie bērnu pabalsti, niecīgās pensijas, nesakārtotība alkohola tirdzniecībā, patvaļīgā mežu izciršana. Tiesa, krietna daļa zālē sēdošo bija tur ieradušies vienīgi ziņkārības mudināti, tāpēc nevis klausījās prezidenta vārdos, bet visu savu uzmanību veltīja kādu pēc tam pārrunājamu jaunu mediju saimniecībai.

Zinot, cik ļoti sasāpējis Preiļos ir iedzīvotāju medicīniskās apkalpošanas jautājums, Guntis Ulmanis apmeklēja arī slimnīcas dzemdību, terapijas un ķirurģiskās nodaļas. Rajona padomes veselības aprūpes nodaļas vadītāja Vik-

torija Šmukste iepazīstināja prezidentu ar finansālajām iespējām. Uz viņa konkrēto jautājumu, kas tad būs ar telpām, speciālistiem un arī pacientiem, labklājības ministrs Andris Bērziņš tā arī nespēja atbildēt. Preiļu slimnīca prezidentam atstāja tīras un sakoptas veselības iestādes iespaidu.

Vizītes noslēgums Guntim Ulmanim bija paredzēts Raiņa jaunu dienu zemē Jasmuižā. Tur prezidents savā runā arī sniedza redzētā un dzirdētā kopsavilkumu. Viņš atzina, ka tā bijusi viena no sakarīgākajām un arī smagākajām vizītēm Latvijas laukos. Nomācoša esot sajūta, ka cilvēki Latgalē patiešām dzīvo ļoti slikti. Bet optimismu viešot laucinieku korektums, smalkjūtība un vēlēšanās izprast cēloņus, lai turpmāk veidotu vieglāku un skaistāku dzīvi.

Garajai un ļoti piesātinātajai «prezidenta dienai», kā saka, punktu pielika maestro Raimonda Paula koncerts, kur kopā ar komponistu spēlēja un dziedāja dzegu — zēni un dzegu — meitenes no populārā ansambļa «Dzeguzīte». Viņu enerģija, dzīvesprieks un skanīgās balstiņas sasildīja klausītāju sirdis. Tā bija nāksana pretī, rokas pastiepšana grūtā brīdī. Raimonds Pauls un viņa dziedātāji nerunāja par politiku, neaģitēja par vēlēšanām. Koncertā nopelnītā nauda — ziedojums Preiļu kultūras nama atjaunošanai.

Attēlos:

● tiekoties ar uzņēmējiem Līvānos (sk. 1. lpp);

● prezidenta Gunta Ulmaņa rokas spiedienu Stabulnieku pagasta saimniecei Monikai Lītauniecei.

Materiālu sagatavoja Lidija Kirillova, fotogrāfeja Jānis Silickis.

DEMOKRĀTISKĀ PARTIJA SAIMNIEKS

Kas ir Demokrātiskā partija Saimnieks (DPS) Latvijas citu politisko partiju spektrā?

DPS ir centra partija. Tā vēlas - pārvarēt ekonomisko krīzi un atveseļot tautsaimniecību. DPS ir pamatoti uztraukta par Latvijas turpmāko nākotni, jo šibrīža politiskā, ekonomiskā un ideoloģiskā kursa turpināšana ir ceļš uz sabrukumu.

DPS, būdama centriski orientēta, nepieņem ne galēji kreisos uzskatus, ne arī radikāli labējos uzskatus. Svarīgas ir nevis abstraktas ideoloģijas, bet gan pamatots Latvijas ekonomiskais modelis un iespējas attīstīt valsts tautsaimniecību. Galvenais kritērijs partiju vērtējumiem, mūsdiā, ir tas, kura no tām var rast labāko izeju no ekonomiskās krīzes, lai soli pa solim tuvinātu latviešu nāciju cilvēka cienīgiem dzīves apstākļiem.

Pēc Eiropas standartiem DPS atrastos starp sociāldemokrātiem un mērenajiem labējiem. To nosaka arī partijas biedru sastāvs - vairumā intelligences un vietējie uzņēmēji. Cilvēki, kas saskata nepieciešamību realizēt pārmaiņas Latvijas tautsaimniecībā, jo paši tajās ir ieinteresēti. Viņi pārzina radušās problēmas, paši ir cietuši no tām un turpina ciest, gan nesakārtotās ekonomikas dēļ, gan maksīgi izraisītās banku krīzes, līdz ar to arī finansu krīzes dēļ, gan arī līdzekļu trūkuma dēļ.

DPS ir spēcīga speciālistu komanda, kas spēs nodrošināt DPS sastādīto valdību ar rīcības programmām tautsaimniecības atveseļošanai. Vairums partiju tomēr lielākoties operē tikai ar solījumiem un lozungiem par latviešu nācijas interešu nodrošināšanu, par kaut kādu priekšrocību radīšanu, utt. Pats par sevi ir saprotams, ka neatrisinot tautsaimniecības atveseļošanu, bet tikai skaidri runājot par problēmām, un apelējot pie Rietumu valstīm pēc palīdzības, krīzi Latvijā, tostarp - demogrāfisko, var tikai padziļināt.

Ar ko DPS atšķiras no citām partijām?

Ar svaigu pieeju un gatavību veikt pozitīvas pārmaiņas. DPS par daudzām problēmām ir sākusis runāt pirmā, un pirmā arī praktiski realizē sadarbību ar citām partijām konkrētu samezģlojumu pragmatiskā risinājumā.

DPS nav sevi sakompromitējusi. Daudzas no vadošajām partijām, tādas kā Latvijas Tautas fronte, Latvijas Ceļš, Latvijas Zemnieku savienība, Tautsaimnieku politiskā apvienība ir bijušas valdībā, bet nav panākušas pozitīvu risinājumu Latvijas attīstībai būtiski svarīgās jomās. To vēlētajiem apzinās. Mazspējīgs ir izrādījies pašvaldības kontrolējošais, t.s. Nacionālais bloks, kura kodolu sastāda LNNK, apvienība «Tēvzemei un Brīvībai», kuru valdīšanas laikā ir daudzkārt palielinājušies maksājumi par dzīvokli, par siltumu, gāzi, par transportu pašvaldību teritorijās. Nemaz nerunājot par to, ka minēto organizāciju ieceltie un izvirzītie valsts un pašvaldību ierēdņi ar savu korumpētību un nekompetenci ir sagrāvuši un turpina graut šo partiju prestižu.

Jāuzsver vēlreiz - DPS ir kvalificēta komanda, kas var reāli uzņemties valsts pārvaldes funkcijas, iegūstot vairākumu Saeimā un sastādot savu valdību. DPS ir gatava uzņemties atbildību par Latvijas tālāko nākotni.

Komandas priekšgalā ir jauns un talantīgs līderis - Ziedonis Čevers, kuram ir izdevies sevi apliecināt kā labu organizatoru Latvijas Republikas iekšlietu ministra amatā, pie tam laikā, kad Latvijai bija reāli draudi zaudēt savu neatkarību.

Savu prasmi Čevera kungs apliecinājis, izveidojot Atklāto sabiedrisko fondu «Par Latvijas iekšējo drošību», realizējot jaunu principu, kā nostāties pret organizēto noziedzību. Paveras jaunas iespējas atbalstīt ar materiālu palīdzību pilnīgā trūkumā esošās Latvijas tiesībsargājošās institūcijas - policiju, prokuratūru, tiesas.

Čevers izveidoja partiju «Saimnieks», un šī partija galvaspilsētā pašvaldību vēlēšanās ieguva otro vietu, uzreiz aiz LNNK. Viņa nopelns ir arī Demokrātiskās partijas un partijas «Saimnieks» apvienošanās.

Čevera prasme izvēlēties cilvēkus konkrētu uzdevumu izpildei vai noteiktiem amatiem un spēja vadīt savu komandu. Šī līdera vadības stils nav autoritārs. Tiek uzklauti pārējo viedokļi, izvēloties no visiem tos pareizākos un optimālākos. Ne mazāk svarīgas ir viņa spējas atvēsināt karstās galvas un nomierināt satrauktos prātus. Vēl var minēt arī tādas īpašības, kā uzticēšanās saviem padotajiem, komandas biedriem, Čevers nepamefīs savu komandu, neatteiksies no tās kaut kādu personisko pašlabumu dēļ, bet parūpēsies par katru. Pat ja pašam klāsies grūti.

Mūsu kopā ir ideju generatori, veiksmīgi izpildītāji un organizatori. Neviena no personībām šajā komandā netiek izcelta kā īpaši nozīmīga vai gudrāka par citiem. Personības gudrību un intelektuālo pārākumu apliecina tā spējas citus pārliecināt par savu ideju patiesumu. Galvenās idejas un svarīgākie risinājumi tiek apspriesti kolektīvi. Katram komandas dalībniekam ir tieksme atrast labāko risinājumu, nevis «zīmēties» auditorijas priekšā ar savu īpašo gudrību.

Kā rīkosies DPS komanda?

Lietiski. Ir praktisko risinājumu laiks un DPS ir spējīga ar to veiksmīgi nodarboties. DPS ir gatava apsvēkt un atzinīgi novērtēt Latvijas jebkuras politiskās partijas palīdzību un ieguldījumu šajā jomā, vienalga, vai iniciatīva nāktu no radikālo labējo vai kreiso partiju puses. Svarīga ir Latvijas nākotne, kuru šajā periodā var nodrošināt tikai pragmatiska konkrētu jautājumu risināšana. Radīsim Latvijā cilvēka cienīgus apstākļus katram, gan laukos, gan pilsētā.

Lasītāji! Vēlētāji!

Divas dienas vara būs tavās rokās. Rūpīgi izvērtē, kam to uzticēt uz turpmākajiem trīs gadiem. Izvēlies un balso, lai būtu saimnieks savā sētā, novadā, valstī!

Atgriezoties pie publicētā

Vēlreiz par «netīriem» darījumiem

Esam patiesi gandarīti, ka pašvaldības uzņēmuma «Siltums» un namu pārvaldes darba iekšējās problēmas ir mīļākā korespondents A. Iljinas kundzes tēma, papildināta ar personīgiem komentāriem. Uztrauc — domē izskatīto jautājumu patvaļīga izkropļošana, sagrozīšana un pat meli presē no korespondenta puses.

Tiesa, ziema baida visus. Arī mani — gan kā uzņēmuma «Siltums» vadītāju, gan kā ierīnieku. Tomēr ir svarīgi, kādā līmenī tiek meklētas problēmas risinājums: vai tirgus sieviņu runas līmenī vai speciālista — profesionāla žurnālista komentāra veidā.

Pastāv tāda lieta kā žurnālista ētika. Tātad — nevis paša izdomājums, bet objektīva informācija un vērtējums. Komentārisim lietu, kas domes deputātiem bija zināma, bet ap ko Iljinas kundze ir sacēlusi nevajadzīgu ažiotažu.

Nav noslēpums, ka objektīvu iemeslu pēc daudzi nevar, bet vēl vairāk bez iemesla negrib norēķināties par siltumu un silto ūdeni. Uz šo brīdi 50 parādnieku lietas jau tiek izskatītas tiesā. Tuvākajās dienās vēl 100 parādniekiem nāksies saskarties ar tiesu institūcijām. Bez šaubām, godīgiem ierīniekiem nebūt nav jācieš viņu dēļ. Jautājums — kur rast līdzekļus, lai karstā ūdens un siltuma padeve apkures sezonā noritētu bez grūtībām?

Pašvaldības uzņēmuma «Siltums» statūtos ir paredzēts, ka uzņēmums ir tiesīgs veikt komerciālo darbību. Pavasarī ienāca krietni vairāk mazuta, nekā bija nepieciešams. Uzglabāt ilgākam laikam to bija ekonomiski neizdevīgi, jo rudens sezonā tā pašizmaksa varētu būt zemāka. Tāpēc, konsultējoties ar uzņēmuma speciālistiem, tika nolemts to pārdot.

Tika noslēgts līgums, un pašvaldības uzņēmums «Siltums» pārdeva (nevis aizdeva!) mazutu par daudz lielāku cenu i/u «Siltums — Gāze» (un nevis personīgam paziņam!), kam tas tajā brīdī bija ļoti nepieciešams.

Līgumā iepriekš tika paredzēti soda procenti gadījumā, ja apmaksā aizkavējas. Mazuts pēc līguma tika pārdots par summu 45 tūkstoši latu (nevis 77 tūkstoši

latu!). Soda procenti veido 21 tūkstoši latu, bet bankas aizdevuma procentu sastāda 9 tūkstošus latu, līdz ar to PPPU «Siltums» šai darījumā iegūtu peļņu — aptuveni 10 tūkstošus latu, ko bijām paredzējuši izmantot bankas kredītu dzēšanai, jo iedzīvotāju nemaksātāju parāds pēc namu pārvaldes datiem sasniedz aptuveni 63 tūkstošus latu.

Jautājums — kā interesēs šis darījums —, domājams, šai gadījumā ir lieks. Jā, par šo saistību nepildīšanu i/u «Siltums — Gāze» tika iesūdzēts saimnieciskajā tiesā par parāda piedziņu.

Uzņēmumā «Siltums» tika veikta pamatīga un detalizēta revīzija, ko veica licencēta revidentu firma. Saimnieciskās un finansu darbības pārskatīti netika konstatēti. Ja «nespeciālisti» finansu jautājumos, cien. A. Iljinas kundzi, šādas revīzijas slēdziens neapmierina, lūdzam ieteikt kompetentāku un zinošāku revīzijas komisiju.

Vēlētos zināt, kas devis žurnālistam tiesības vēl klajāk melot, jo jautājums par apkures tarifu maiņu apkures sezonā ne domes sarīdē, ne individuālā sarunā ar korespondenti netika skarts, vienīgi var tikt uz ziemas sezonu izmainīt siltā ūdens tarifi **uz zemāko pusi**. Jājautā, kurš uzņēmums pilsētā gatavoja paaugstināt pakalpojumu tarifus? PPPU «Siltums» tas gan nav. Kāpēc velti baidīt iedzīvotājus un radīt stresu jau tā nemierīgajā laikā.

21.09.95. g. tika parakstīts vienošanās protokols ar firmu SIA «Seces kūdra» par katlu mājas celtniecību «Lauktehnikas» masīvā. Darbi ir uzsākti, un apkures sezona šai masīvā tiks uzsākta laicīgi.

Visbeidzot — demokrātija nenozīmē visatļautību. Vai publiska apmelošana negodīgumā un netīros darījumos nav traktējama kā pretlikumība? Vai par goda aizskaršanu, cien. A. Iljinas kundze, nav jāatbild likuma priekšā?

A. Jaunkalns,
Preiļu pilsētas domes
izpilddirektors
A. Pizelis,
Preiļu pilsētas pašvaldības
uzņēmuma «Siltums» direktors

Uz rajona autoceļiem

Preiļu rajonā 8 mēnešos notikuši 94 ceļu satiksmes negadījumi (CSN), kuros 48 cilvēki guvuši smagas traumas un 9 gājuši bojā. Straujš CSN pieaugums sākas augustā un turpinās septembrī, un šeit nav vairojami slidēni ceļi, bet, kā to rāda CSN izmeklēšana, autovadītāji rupji pārkāpj ceļu satiksmes pagaidu noteikumus (CSPN), tādēļ arī notiek satiksmes negadījumi.

Sogad par transporta līdzekļu vadīšanu alkohola reibumā aizturēti 214 autovadītāji, 54 no tiem bez tiesībām vadīt transporta līdzekļus. 1098 vadītāji aizturēti par braukšanas ātruma pārsniegšanu. Pavisam reģistrēti 3266 CSPN pārkāpēji.

14 vadītāji atstāja CSN vietu, visi atklāti. Atkārtoti gada laikā aizturēti 18 vadītāji, braucot «kungu prāta», par ko ierosinātas krimināllietas.

Cēsinieks Ē. Kļavinskis aizturēts par viltojumu vadītāja apliecībā, materiāls nodots prokuratūrai.

Apkopojot Preiļu RPN Ceļu policijas darbu 8 mēnešos, labāko inspektoru skaitā ir M. Balodis, V. Gribusts, F. Čumiks, V. Kotlarovs un V. Skraučis.

4. jūlijā Rudzātu pagasta iedzīvotājs Andris Vaivods, būdams alkohola reibumā, vadīja a/m VAZ-2103 Rudzātu pagastā, neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu, nobrauca no ceļa un apgāzās. Traumu guva vadītājs un pasažieris.

8. jūlijā uz ceļa Rožupe — Upmala A. Andīns, vadot traktoru T-38, aizķēra gājēju, par notikušo policijai neziņoja un aizbrauca no notikuma vietas. Materiāls nodots prokuratūrai.

15. jūlijā uz ceļa Preiļi — Livāni I. Stojarovs no Livāniem vadīja a/m «Toyota», nobrauca no ceļa un ietriecās kokā. Traumas guva 5 cilvēki, ierosināta krimināllieta, notiek izmeklēšana.

2. augustā Livānos uz Rīgas ielas V. La-

13. augustā uz ceļa Rudzāti — Rožupe rudzātie Juris Dogajs, būdams alkohola reibumā, vadīja traktoru T-40, nobrauca no ceļa un apgāzās. Traumas guva pasažieri, kuri arī bija negadījuma cēlonis — pilna kabīne ar pasažieriem, kuri vēlējas tikt uz atpūtas vakaru, kā rezultātā ārstēšanās rajona slimnīcā.

16. augustā uz ceļa Preiļi — Mežagaluji preilietis Sergejs Volkovs, vadot a/m «Audi Coupe», neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu, nobrauca no ceļa. Cieta pats vadītājs, bojāta automašīna.

18. augustā dzelzceļa pārbrauktuvē posmā Livāni — Trepe traģiski beidzās brauciens ar motociklu «Urāls» Jānim Kāršeniekam un pasažieriem Dacei Vingrai. Materiāls nodots transporta policijai.

20. augustā ceļa Rīga — Daugavpils 175. km S. Lazdāns no Jersikas pagasta, būdams alkohola reibumā, vadīja traktoru T-40 un uzbrauca stāvošai a/m M-408, zem kuras atradās rīdzinieks V. Šuleiko, kurš novērsa a/m tehnisku kļūmi. Traumas guva M-408 vadītājs. Ierosināta krimināllieta.

26. augustā uz iepriekš minētā ceļa Krāslavas policijas vecākais iecirkņa inspektors Genādijs Dorožko netika galā ar a/m «Audi-100» vadīšanu, ko izraisīja tehniska kļūme, nobrauca no ceļa un apgāzās. Traumas guva pasažiere.

2. septembrī uz ceļa Krāslava — Preiļi — Madona Preiļu rajona Anspokos daugavpīlētis Anatolijs Aleksejevs, vadot a/m «Audi-80», ceļa līkumā nobrauca no ceļa un apgāzās. Bojāta automašīna, traumas guva 3 pasažieri. Ceļu policija vadītāju notikuma vietā nesastapa, jo viņš bija kaut kur aizbraucis, izrādot nevēlēšanos tikties ar ceļu policiju.

Un tagad, ieskats tabulā, kuras skaitļi ņemti no Ceļu policijas pārvaldes un kas liecina, kāds ir mūsu rajona iedzīvotāju labklājības līmenis, salīdzinot ar citiem Latvijas rajoniem.

Iedz. skaits	Reģ. a/m skaits	Rajons
121 974	13130	Daugavpils pils.
42331	5300	Rēzekne
45304	4628	Daugavpils raj.
58967	6228	Jēkabpils
40040	3381	Krāslavas raj.
40447	4613	Ludzas raj.
43656	5517	Preiļu raj.
42685	3244	Rēzeknes raj.
32999	4183	Balvu raj.

vanauskis, vadot a/m «Ford Escort», pārkāpjot apdzīšanas noteikumus, nobrauca no ceļa un ietriecās kokā. Cieta pasažiere.

Jānis Sparāns,
Preiļu RPN Ceļu policijas inspektors,
policijas leitnants

Latvijas vienīgā

cerība —

Latvijai un Joahims Zigerists

Saraksts
13

Ceturtdien, 28.09. plkst. 12.50 Latvijas Radio 1. programmā
Joahims Zigerists teiks runu (protams latviešu valodā).

Kā vēlēsim, tā dzīvosim...

Domāju, ka nekļūdišos, ja teikšu, ka pirmsvēlēšanu cīņa šobrīd sasniegusi augstāko punktu. Partijas sola, iepazīstina, kritizē. Kā liecina aptaujas, daļa balsotāju savu izvēli jau izdarījuši, tomēr jautājums par ko balsot paliek aktuāls. Tikpat svarīgs ir arī jautājums par izvēles kritērijiem, jo lielākoties tie mēdz būt subjektīvi. Objektīvus kritērijus izvēlēties ir grūti, un tam arī nekad nebūs nekādu garantiju.

Nemot vērā mūsu apstākļus, piedāvāju iespējamus variantus:

1. Partiju programmas, to īstenošanas veids un iespējas — tas, neapšaubāmi, būtu svarīgākais izvēles elements. Daudzu sarakstu programmas ir līdzīgas, vēlētajiem, tās lasot un vērtējot, mazāk uzmanības būtu jāpievērš skaļajiem saukļiem, bet vairāk jāorientējas uz konkrētas rīcības atspoguļojumu.

2. Jebkuru partiju veido atsevišķi cilvēki, visi kopā tie sastāda vienotu komandu. 5. Saeimas darbība jau pierādīja dažu partiju sadrumstalošanos sīkākās grupās vai atsevišķu deputātu pāreju citu spēku pusē. No vēlētajiem lielā mērā atkarīgs, vai šāds process turpināsies arī nākamajā parlamentā. Mazāka vilšanās jebkurā gadījumā būs tiem, kuri Saeimai izvēlēšies vienotu, saliedētu deputātu komandu.

3. Sarakstos piedāvāto kandidātu izglītības līmenis, viņu profesionalitāte — tas arī nav mazsvarīgs izvēles faktors.

4. Būtiski izvērtēt ikviena kandidāta personīgo attieksmi pret Latvijas valsti gan šobrīd, gan pirms vairākiem gadiem. Katrā sarakstā atrodami daudzi cilvēki, kuru uzticība tautai un valstij nav apšaubāma. Tomēr vēlētajiem nav jāizvēlas, meklējot vairākos sarakstos simts šādus cilvēkus un vērtējot viņu personības. Pilsoņiem jābalso tikai par vienu vienīgo sarakstu, tādēļ jāņem vērā gan partijas ideoloģija, programma un tās īstenošanas modelis, gan jāvērtē sarakstā iekļautie kandidāti.

Nemot vērā iepriekšminētos kritērijus, aplūkošu tās politiskās partijas, kuru izredzes iekļūt parlamentā ar iespējamo balsu vairākumu šķiet visreālākās.

Savienība «Latvijas ceļš»

Saskatot visas LC valdīšanas laikā pieļautās kļūdas, tomēr jābūt objektīviem un LC programma jāvērtē pozitīvi. Cits jautājums par programmas īstenošanas modeli, — to var pieņemt vai noraidīt. Partijai tuvas ir liberālisma idejas, tā aizstāv neierobežotu privātu iniciatīvu, personības brīvību.

LC programmā uzsvērts — «galvenie valsts attīstībai nepieciešamie tiesiskie akti atjaunotajā Latvijas Republikā jau ir

pieņemti. Tie tikai neatlaidīgi jāsteno dzīvē. Latvijā katrs cilvēks pats ir morāli un materiāli atbildīgs par sevi, savu ģimeni un īpašumu. Ilglaicīgu un stabilu cilvēka sociālo drošību garantē paša cilvēka gatavība uzņemties daļu atbildības par sociālo nodrošinājumu.» LC par ārpolitikas prioritāti uzskata integrāciju ES, paralēli veidojot ciešu sadarbības loku — Latvija — Baltija — Ziemeļvalstis — Baltijas jūras reģions.

Programma kopumā ir plaša un vispusīga, tomēr rodas iespaids, ka vairāk akcents likts uz Latvijas nākotni. Nav atrodama atbilde, kā valsti izvest no krīzes jau tuvākajā laikā. Tas ir būtisks jautājums, ikviens vēlētais gribētu paredzēt konkrētu rīcības plānu gan LC, gan citu partiju programmās.

«Latvijas ceļam» ir vairākas priekšrocības attiecībā pret citām partijām:

a) iespēja ar valdības rīcību pēdējā brīdī piesaistīt neizlēmtos vēlētajus;

b) pieredze valsts un pašvaldību darbībā;

c) vienota komanda, partijas biedru rindās nav vērojamas šķelšanās pazīmes;

d) uz 6. Saeimu izvirzīto kandidātu augstais izglītības līmenis (apmēram 90% ar augstāko izglītību);

e) tautā populāri cilvēki — A. Gorbunovs, J. Ādamsons. Diez vai var izvēlēties labākus kandidātus parlamenta spīkera un iekšlietu ministra amatam.

Neskatoties uz pozitīvo, LC politikā saskatāmas arī ēnas. 5. Saeimas laikā pieļautās kļūdas ir visai būtiskas — finansu krīze valstī, tā arī neuzplaukusi tautsaimniecība un ražošana, nesakārtotība likumu sfērā u.c. Tomēr nebūtu korekti visas neizdarības vainot tikai valdošo koalīciju. Zināma daļa atbildības jāuzņemas opozīcijai un arī valsts prezidentam.

Demokrātiskā partija «Saimnieks»

Šī centriski orientētā partija ir izveidojusies samērā īsā laikā, savās rindās iesaistot profesionālus ekonomistus, juristus, politikus, lauksaimniekus, pašvaldību vadītājus. Uz 6. Saeimu partija virza šķietami vienotu komandu, kuras izglītības līmenis ir pietiekoši augsts. DP «Saimnieks» programma jāvērtē atzinīgi. Kā primārais valsts attīstībai tiek izvirzīts ekonomikas atdzīvināšanas modelis vairākos virzienos:

a) atbalstīt vietējos ražotājus, pirmām kārtām gādājot par viņu aizsardzību vietējā tirgū. Samazināt nodokļus, lai uzņēmējs varētu tos nomaksāt un attīstīt tālāk savu uzņēmumu;

b) privatizācijai un investīcijām garantēt nacionālās intereses. Radīt jaunas

darba vietas ne tikai Rīgā, bet veidot reālu pamatu ekonomikas attīstībai visos Latvijas reģionos, it sevišķi Latgalē, kur pašreiz ir visaugstākais bezdarba līmenis;

c) izmantojot Latvijas izdevīgo ģeogrāfisko vietu, — paplašināt tranzīta iespējas, vienlaicīgi sakārtojot muitas darbību.

Ārpolitikā, atšķirībā no LC, DP «Saimnieks» ne tikai neliek uzsvāru uz strauju integrāciju ES, bet atsevišķās tikšanās reizēs pat draud vēlētajiem ar nepatīkšanām, kas piemeklēs mūs pēc iestāšanās tajā.

Partijas programmā teikts: «Ārpolitikā Latvijai nedrīkst būt šablona «ienaidnieks». Mēs sadarbosimies ar visām valstīm — gan tām, kurās ir gadsimtiem izkoptas demokrātijas tradīcijas, gan arī ar tām valstīm, kur demokrātijas sabiedrībā sper pirmos soļus. Nav labu vai sliktu tirgu Latvijas precēm, vienalga vai tie atrodas Rietumos vai Austrumos.»

DP «Saimnieks» atzīst, ka viņu mērķis ir iekļūt 6. Saeimā un izveidot spēcīgu, stabilu un profesionālu valdību. Tiek pieļautas koalīcijas iespējas ar visām partijām, izņemot Sociālistisko partiju un Zīģerista vadīto «Latvijai».

LZS + LKDS + Latgales DP

LZS ir tas politiskais spēks, kas vēlas, lai Latvijai būtu visas tautas vēlēts prezidents, lai pamazām valsts iekārtu pārveidotu no parlamentāras uz prezidentālu. Neizprotami tikai, kāpēc partija, kura gatavojas Satversmes izmaiņām, savā 6. Saeimas kandidātu sarakstā iekļāvusi maz juristu.

LZS apvienojoties ar LKD un Latgales DP ir paveikuši lielu darbu, saskaņojot savus viedokļus, radot kopīgu darbības programmu. Vienā sarakstā iekļautie dažādie spēki viens otru papildina, un ieguvēji ir visi. LZS un koalīcijas partneru programma balstīta uz pašreizējo reformu turpināšanu, paredzot uz privātpašumu veidotas valsts ekonomikas attīstību.

Daudzos jautājumos programmas teksts neatšķiras no LC, to atzīst arī partijas lideri. Bet šobrīd LZS, LKDS un LDP jau noslēguši pēcvēlēšanu koalī-

cijas līgumu ar LNNK un Zaļo partiju, kas noteikti ir stiprāka garantija nekā tukšie pirmsvēlēšanu solījumi.

LNNK + Zaļā partija

Nacionāli konservatīvās partijas LNNK programmā uzsvērts, ka nacionālās vērtības ir pamats sabiedrības stabilitātei un nacionālā pašapziņa ir nosacījums attiecībām ar citām tautām un valstīm. Partija vienmēr ir atbalstījusi latviešu tautas intereses, viņu labklājībai atbilstošas ekonomiskās sistēmas veidošanu. Arī Zaļajai partijai šīs vērtības ir tuvas, tāpēc likumsakarīga un saprotama abu spēku koalīcijas veidošanās.

Sadarbības lietderību tā pierādīja jau pašvaldību vēlēšanās, iegūstot vairākumu Rīgas domē. Uz 6. Saeimu saraksts izvirza vienotu domubiedru komandu ar labu programmu un patriotiski domājošiem cilvēkiem. Ekonomiskās un finansiālās krīzes ātrākai pārvarēšanai tiek piedāvāts konkrēts pasākumu plāns.

Lasot un vērtējot LNNK programmu, rodas ticība, ka jau tuvākajos gados iespējams stabils valsts uzplaukums. Var, protams, partijas politikā saskatīt arī ēnas puses, taču vienmēr un visur LNNK iestājas par savas tautas interesēm.

Nobiegunā — manas iespējamās prognozes. Iedrošinos paredzēt: ja balsošanā piedalīsies ne mazāk kā 70% vēlētajū, tad 6. Saeimā jauno valdību sastādīs Nacionālais bloks (LNNK, LZS, «Tēvzemei un Brīvībai» u.c.).

Gribu oponentiem pilsoņiem, kuri, emociju vadīti, grib atteikties no līdzdalības vēlēšanās. Ja nespējat izvēlēties, aprunājieties ar draugiem, kaimiņiem, kolēģiem. Daļa tautas šobrīd pārdzīvo vilšanās sindromu. Tā pārvarēšanai vajag cerības staru un ticību sev.

Par šo cerības staru var kļūt 6. Saeima un tās jaunā valdība. Vai mēs to gribam? Izvēle ir mūsu pašu rokās.

Māris Antonevičs,
LU politotoloģijas zinātņu students
(Līvāni)

Kā vēlēsim 6. Saeimu

LR 6. Saeimas vēlēšanas notiks šī gada 30. septembrī un 1. oktobrī. Vēlēšanu iecirkņi darbosies no plkst. 8.00 līdz 20.00. Informācija par vēlēšanu iecirkņu izvietojumu Preiļu rajonā bija publicēta «Novadnieka» š.g. 16. septembra numurā.

Kas jāzina vēletājam pirms došanās uz vēlēšanu iecirkni?

1. Vēletāji ir Latvijas Republikas pilsoņi, kuri vēlēšanu pirmajā dienā ir sasnieguši 18 gadu vecumu.

2. Vēletājam, ierodoties vēlēšanu iecirknī, jābūt līdzī LR pilsoņa pasei. Tie LR pilsoņi, kuri nav izņēmuši jaunās pases, var balsot ar vecā parauga PSRS pasēm, kurās ir PID zīmogs. Nekādi citi personu apliecinoši dokumenti nedos tiesības piedalīties vēlēšanās.

3. Ja vēletājs pats fizisku trūkumu dēļ nevarēs izdarīt atzīmes vēlēšanu zīmē, viņam to palīdzēt varēs persona, kurai viņš uzticas, bet tas nevar būt vēlēšanu komisijas loceklis.

4. Balsot var jebkurā vēlēšanu iecirknī visā Latvijas teritorijā, ne tikai savā dzīvesvietā, bet tikai vienā reizi.

5. Par piedalīšanos vēlēšanās vēlēšanu komisijas locekļi izdara atzīmi pasē.

6. Ja vēletājs veselības stāvokļa dēļ nevar personiski ierasties vēlēšanu iecirknī, komisija noorganizēs balsošanu viņa dzīves vietā, bet tikai tadā gadījumā, ja tiks saņemts vēletāja rakstisks pieteikums. Rakstiskus pieteikumus iecirkņu vēlēšanu komisijas pieņem darbā laikā no 20. septembra līdz 1. oktobra plkst. 12.00 un tos var nogādāt iecirknī vēletāja uzticības persona.

7. Balsot varēs tikai personiski. Nekāda nobalsošana «ģimenes vārdā» netiks pieļauta.

Sīkāku informāciju par vēlēšanu zīmju aizpildīšanu un ar balsošanu saistītajām darbībām var saņemt vēlēšanu iecirkņos, kuri darbojas kopš 20. septembra.

P. Bernāns,
rajona vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs

Vienotība * Attīstība * Stabilitāte

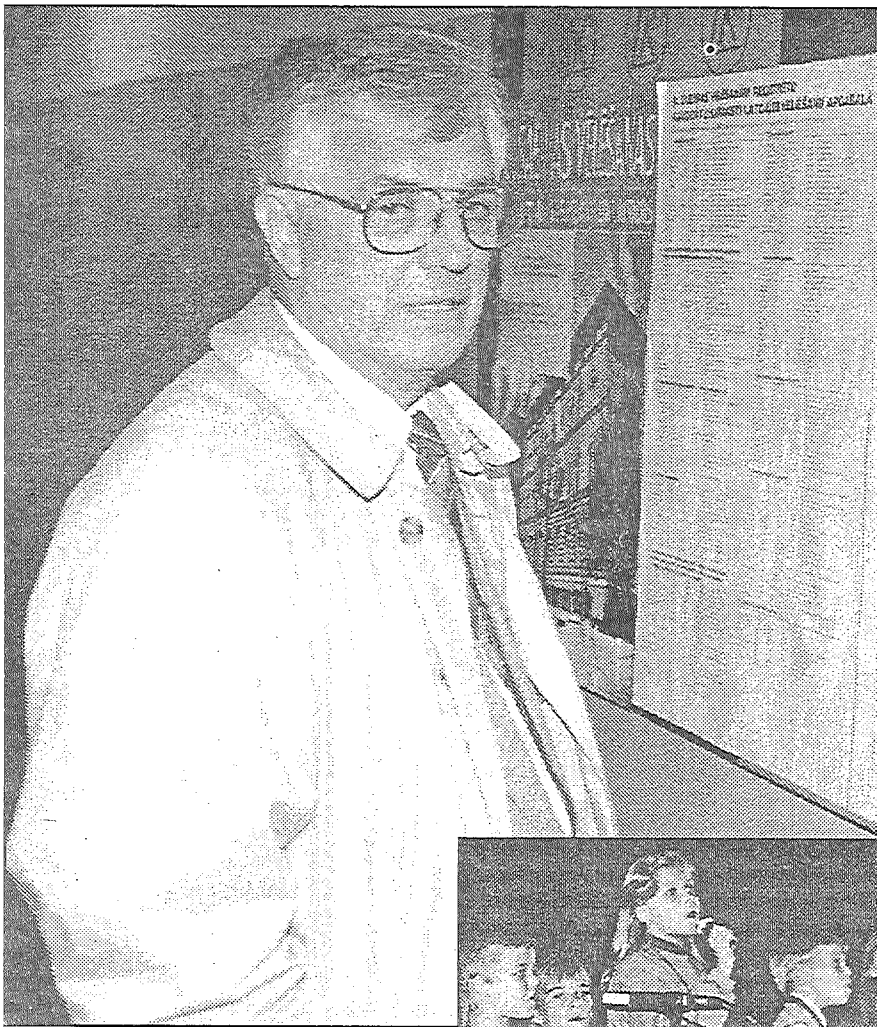

Reformu pieredze «Latvijas ceļam» kaut ko ir mācījusi. Pirmām kārtām, neplātīties ar teorētiskiem spriedelējumiem par iecerēto reformu efektivitāti, bet gan domāt un darboties, atceroties vienu: uzlabot dzīves kvalitāti.

No «Latvijas ceļa» neviens deputāts nav izstājies. Kā komanda iesākām darbu un kā komanda to pabeigsim un kandidēsim 6. Saeimas vēlēšanās ar pilnu atbildību par to, ko esam un neesam izdarījuši.

Ar cieņu, Anatolijs Gorbunovs,
Saeimas priekšsēdētājs

Divas sarunas par kultūru Līvānu kultūras namā ar Andri Sopuli un Raimondu Paulu

Ja kādam cilvēkam Līvānos jautā, ar ko tad isti, viņaprāt, šī pilsēta ir ieverojama, atbildēs var dzirdēt daudz ko: bezdarbs, Līvānu stikls, tūrgotavas, tiek minēti arī «koloritāko biznesmeņu vārdi», kuri ieguvuši vai nu labu vai gluži pretēju slavu līvāniešu acīs, un tā tālāk. Pamatā tas ir tīri materiālu lietu, interešu un notikumu kokteilis. Un — neviena vārda par kultūras dzīvi. Jā gan — par intensīvu to nenosauks, kur nu vēl, lai Līvāni ar kultūru, mākslu vai mūziku būtu slaveni visā Latvijā. Ar atsevišķiem cilvēkiem un kolektīviem gan, bet kopumā — Līvāni nav tā pilsēta (vismaz pašreiz), kur kultūras uzplaukumam būtu labvēlīga augsne.

Kultūras nams Līvānos ir galvenā kultūras iestāde, bet nebūt ne vienīgā, kam nākas samierināties ar pasākumu sliktu apmeklētību. Tas pats vērojams arī Līvānu bērnu mākslas skolas un mūzikas skolas, arī bērnu jaunrades nama rīkotajos pasākumos — ierodas pavisam nedaudzi interesenti.

Nesen ar pilsētas domes iniciatīvu ir aizsākusies koncertu sērija Līvānu luterāņu baznīcā, dažreiz balles rīko tirdzniecības uzņēmums «Runcis», kā arī aicina kapelas muzicēt savos gadatirgos. Kādu popularitāti iemantos šie pasākumi, to rādīs laiks.

Var jau domāt visādi, kāpēc tas tā — vainot kultūras nama darbiniekus par pasivitāti, domi par nepietiekamu ieinteresētību, galu galā — visus pārmetumus var norakstīt uz sociāli ekonomiskajiem apstākļiem Latvijā, kuri ir tādi, kas cilvēka izvēli starp dešu un mākslu, neapšaubāmi, nostāda par labu pirmajai, jo naudas abām nu nekādi nepietiek. Kaut gan — lielas intereses no iedzīvotāju puses nav arī tad, ja pasākumos ieeja ir par brīvu.

Brīnumainā kārtā kultūras nama zāle bija pārpildīta «Latvju ziņģes '95» Latgales novada atlases koncertā šī gada pavasarī. Var jau būt, ka cilvēki pacietīgi klausījās sešu stundu garo koncertu, līdz pēdējam bridim cerot, ka varbūt ieradīsies apsolītais Raimonds Pauls. Katrā ziņā par tādu apmeklētību visos pasākumos kultūras nama direktors Andri Sopulis varētu sapņot. To vēlētos katrs kultūras nama vadītājs.

Bet ir vēl citas problēmas, kas risināmas, citi sapņi un projekti. Par to runājam ar A.Sopuli dienu pirms kāda svarīga notikuma. 21. septembrī koncertu sniegt Līvānu kultūras namā bija apsolījis pats Raimonds Pauls ar «Dzeguzīti». Ilgi gaidīts un beidzot sagaidīts. Tāpat kā Valsts prezidents Guntis Ulmanis ar savu svitu, kuru arī 21. septembrī gaidīja Līvānos.

Viss jau būtu ļoti skaisti un cerīgi, bet rodas sajūta, ka augstie kungi nāks un aizies, bet Līvāni Latvijas mērogā ir un paliks tikai

mums, ne cilvēkiem nav naudas. Ja viesmākslinieki par uzstāšanos prasa, piemēram, 200 latus, bet uz kultūras namu atnāks labi ja 50 skatītāju, tad kādai jābūt biļetes cenai, lai samaksātu šiem māksliniekiem? Mēs pasākumus varētu rīkot kaut vai katru nedēļu. Kultūras namā pie tā strādā mākslinieciskās daļas vadītāja un kultūras darba metodiķe. Bet, kas par to samaksās?

Daudz apmeklētāju nav arī jauniešu diskotēkās. Jo pilsētā ir tā dēvētie «nakts klubi», kur deju mūzika skan, biļetes nav jāpērk un piedevām vēl darbojas bāri.

Rudeni mums sāksies intensīvāka darbošanās. Atsāks darbību tautas deju kolektīvs «Silava». Dramatiskais kolektīvs, kuram decembrī paliek 45 gadi, un ir plānots liels pasākums.

Vēl pie mums darbojas bērnu ansamblis «3x3», kā arī aerobikas grupa. Notiek klūdzīņu pišanas un angļu valodas kursi.

Tā domāja un stāstīja kultūras nama vadītājs A.Sopulis 20. septembrī, tādu mūsu kultūras namu, arī pilsētu ieraudzīja maestro Raimonds Pauls, ieradies kopā ar mazaizēm «dzeguzēniem» 21. septembrī, šajā «trakajā» dienā, kad pilsētai nācās uzņemt gan Valsts prezidentu Gunti Ulmani, gan ministrus, gan deputātus, gan 6. Saeimas deputātu kandidātus.

Raimonds Pauls bija vienīgais, kurš neko nesolīja un ne uz ko neaģitēja, viņš spēlēja

Šajā brīdī mēs runājam par to, kā dzīvot kultūrai šodien Latvijā, kad priekšplānā izvirzās lielā NAUDA un POLITIKA:

— Jautājums ir tāds, vai mēs ar kultūru jau esam uz kritiskās robežas, vai vēl ir, kur krist dziļāk?

— Visā Latvijā krāpjas un zog. Tiešā un pārmestā nozīmē. Tie, kas tagad braukā apkārt un sola, lai viņi man pasaka, kur viņi ņems naudu, kad būs jāsāk darīt to, kas ir solīts? Kultūras cilvēki Latvijā ir neziņā, kas būs un kā būs. Visu pārdod un privatizē, pat kultūras namus. Ādažos, piemēram, tas jau ir izdarīts.

Partijas laikos bagātajiem kolhoziem naudas bija pietiekoši, tāpēc šīkojās un cēla milzīgus klubus, kurus tagad nevar ne apkurināt, ne apsaimniekot. Nav arī, kas uz tiem iet.

Žēl, ka ir pagājuši pieci gadi, bet nekas nav stabilizējies un nav arī zināms, kas vēlāk atklāsies, kā mums būs jādzīvo.

Pašreiz cilvēks rēķina, kam viņš var tērēt naudu. Ja neradīsies vidusslānis, kas varēs maksāt to latu par biļeti uz koncertu, nebūs nekā. No nabadzībā iedzīta cilvēka daudz prasīt nevar. Un tad vēl tā šausmīgā dzeršana, jo nabadzīgāki, jo vairāk nodzeramies. Esmu bijis daudzās valstīs pasaulē un zinu, ka no alkohola tirdzniecības četrdesmit procentus līdzekļu tiek atvēlēts kultūrai. Mums tie aiziet, velns zina, kur.

Arī tie piecdesmit gadi PSRS sastāvā ir atstājuši iespaidu mūsu apziņā. Visu esam pieraduši gaidīt no valsts. Nekur pasaulē valsts kultūras pasākumus nedotē. Piemēram, kā taista mākslas filmas? Naudu aizņemas, un tad arī strādā ar pilnu atdevi. Ja tu uztaisīsi sliktu filmu, tev būs zaudējumi un sēdēsi ar pliku pakaļu. Ja talantīgi — atpelnīsi gan aizdevumu, gan nopelnīsi. Tas ir dabiski, ka izdzīvo talantīgākie. Es nesaprotu, kāpēc mums jādod nauda netalantiem teātriem, koriem, netalantiem cilvēkiem. Jaatbalsta tikai spējīgākie, lai kurā Latvijas novadā viņi arī būtu.

Runājot par Latgali, lai cik labi es domātu par šo novadu, tomēr istu organizētību un atsaucību es te nejutu. Cēsis, Valmierā, piemēram, ir daudz lielāka ieinteresētība, te — pasivitāte kaut kāda.

Nepatik, ka pašreizējā situācijā mēs esam tik nevarīgi. Nevaram to un nevaram šito. Varbūt tiešām ir jānoiet uz grūnti, lai sajūtu pamatu zem kājām, atspertos un celtos augšā... Ir jāizkuļas, savādāk nevar.

Es paļaujos uz to kultūras darbinieku slāni, kas ir bijis un strādājis visus šos gadus, uz tiem «apdauzītajiem» labā nozīmē, uz entuziastiem. Citādi jau nav vērts dzīvot...

Daina Kursīte

Attēlos:

● Raimonds Pauls Līvānu kultūras namā; ● «Dzeguzīte» dzied preliēcīem. Andra Kursīša un Jāņa Silicka foto

tāda maza lauku rajona pilsēta ar savām problēmām, ja vien kādam neradīsies plāni un īpaša interese par mums. Arī A.Sopuļa saimniecība — kultūras nams ir mazs salīdzinot ar Latvijas lielajām kultūras iestādēm, un tāpēc tā darbība un pastāvēšana būs vien atkarīga no Līvānu pilsētas vadības un iedzīvotājiem.

Bet nu, kultūras nama direktora teiktājs:

— Pēdējais kultūras nama rīkotais pasākums bija Ligo svētki. Lai rīkotu pasākumus vasarā, ir vajadzīga brīvdabas estrāde, jo vasarā klubā neviens nesēdēs, arī daudzi mākslinieki, kuri piesaka koncertus, uzzinājuši, ka nav estrādes, atsakās braukt uz šejieni. Kādreiz parkā šī estrāde bija, vēlāk tā nolietojās, un neviens to neatjaunoja, bet nojauca pavisam. Taču tā pilsētai būtu ļoti vajadzīga, nevajag jau neko supermodernu, pietiktu ar vienkāršu, lai būtu vieta, kur pasākumiem notikt vasarā. Bet līdzekļu mums ir tikai tik daudz, cik iedala dome no budžeta.

Arī pats kultūras nams ir jāremontē. Lūk, tagad mums liek jumtu meistari no Rīgas. Dome kluba un bēmu darza «Rūķīši» jumtu remontam iedalīja 6000 latus. Bet, ne jau tikai jumts ir jāsalabo, arī kultūras nama foajē būtu jāpārūst. Domē mums ir solīts, ka šie remontdarbi tiks iekļauti nākamā gada budžetā. Tad jau redzēs, kā būs.

Materiāli mums daudz nevar palīdzēt arī individuālie uzņēmumi, jo, salīdzinot kaut vai ar Jēkabpili, kur ir ļoti daudz patiešām bagātu firmu, kuras sponsorē kultūras dzīvi pilsētā, mums tādu nav. Protams, man nekad nav atteicis tirdzniecības uzņēmums «Runcis», arī Līvānu patērētāju biedrība ir ļoti pretimnākoša.

Ja runā par kultūras nama darbību, tad, protams, var jau mums pārnest, ka vairāk vajag lielus pasākumus, kā arī, — lai tie notiktu biežāk. Bet tādām vērienām ne

tiem, kuri šajā dienā bija atnākuši vienkārši paklausīties mūziku un atpūties no problēmām un neziņas par rītdienu.

...mūzika bija izskanējusi, nosalušie mazie «dzeguzēni», gaidot tālākdošanas, delverējās pa aukstā kluba gaitenī, bet maestro domīgi lūkojās pie sienas izliktajos vēlēšanu sarakstos.

9

BALSOJĒT PAR SARAĶSTU!

DEMOKRĀTISKĀ PARTIJA SAIMNIEKS

Esi saimnieks savā sētā, novadā, valstī!

Preiļiem beidzot savs ultrasonogrāfs

Pēteris Apinis,
veselības valsts ministrs

Kāpēc slimnīcā allaž vispirms esmu skatījies uzņēmšanas nodaļu, ātrās palīdzības mašīnu un reanimācijas un intensīvās terapijas nodaļu?

Man vienmēr bijusi pārliecība, ka Preiļu ārsti varētu perfekti tikt galā ar jebkuru slimību, ja vien šis slimnieks nonāktu rajona centrālās slimnīcas terapijas vai ķirurģijas nodaļā.

Nelaieme ir cita. Mēs zaudējam cilvēkus vājās ātrās palīdzības un uzņemšanas nodaļu nesakārtoības dēļ. Lauku rajonos ātrā palīdzība bieži vien jāgaida pusstundu, stundu vai pat ilgāk un, arī atbraukusi, tā nespēj sniegt to, ko no tās vajadzētu gaidīt. Arī uzņemšanas nodaļā slimnieks uzreiz nevar saņemt nepieciešamo palīdzību. Pajiet labs laiks, kamēr ierodas anesteziologs vai reanimatologs un var slimniekam nodrošināt maksīgu plaušu ventilāciju, sirds masāžu, ja tas ir nepieciešams. Tādēļ, nabadzības spiestiem, mums ir jāveicina tieši to nodaļu darbs, kas ļauj cilvēkam izdzīvot sarežģītā brīdī. Pēc tam varēsīm domāt par smalku diagnostiku un ķirurģisku aparatūru un visu pārējo, kas nepieciešams ārstēšanai.

Kāpēc gribu iepirkt ārzemju firmu medicīniskā transporta automašīnas?

Pirmkārt, jau tāpēc, ka Latvijas lauku ceļos mūsu pašu miljā RAF «Latvija» nav īsti piemērota. Mazliet par vāju priekšējais tilts, mazliet par mazu motora resursi. Saņemot no rūpnīcas jaunu RAF automobili, to nākas pārmetināt un bieži pat pārjaukt motoru. Tāpēc bijām spiesti izšķirties par konkursu, lai Latvijā sāktu veidot jaunu tīklu sanitārā transporta automašīnām.

Tagad Latvijas rajonos ir iepirkts diezgan daudz ārzemju sanitārā transporta mašīnu. Katrai no tām ir citādāka uzbūve, motors, serviss. Nolēmām, ka tomēr jāstrādā ar vienu modeli, tad uzturēšana, apkalpošana būtu lētāka. Turklāt, ja uzreiz iepirk daudz mašīnu, kopējo cenu var samazināt par vienu trešdaļu.

Konkurss notiek pilnā sparā un, lai gan sanemam ārkārtīgi rupju kritiku no dažādām priekšvēlēšanu koalīcijām, tas tomēr noslēgsies, un vēl šoruden sāksim iepirkt Latvijas laukiem mašīnas ar četriem velkošiem riteņiem, ar pietiekami augstu jumtu, lai var veiktu visu, kas nepieciešams ātrajā neatliekamās palīdzības mašīnā.

Kā visvairāk pietrūkst slimnīcai?

Šodien palīks savās, anesteziologa, pozīcijās, jo uzskatu, ka rajona slimnīcai visvairāk ir nepieciešams maksīgās ventilācijas aparāts ar palīgventilācijas iespējām. Tā būs iespēja daudziem cilvēkiem izdzīvot pēc smagām operācijām, jo bieži vien tā ir veiksmīga, bet

pēc tam slimniekam nepietiek pašam sava spēka, lai izelpotu, lai izdzīvotu, lai saglabātu sirdsdarbību.

Preiļiem 28. septembrī man izdosis pasniegt ultrasonogrāfu

Preiļi to ir godam nopelnījuši kaut vai ar to, ka tieši tur notika Latgales kompjūtera izspēle, un no šīs sakārtētās atmosfēras kultūras namam radās plaisas. Varbūt tieši šo plaisu dēļ nams sabruka.

Teikt vai neteikt?

Laikam no visām Latvijas galvenajām ārstēm Preiļu slimnīcas galvenā ārste Irēna Vaivode ir pati smukākā un to nekādi nevar noliegt. Priecājos par to, ka ar Preiļiem man izveidojušās ļoti labas attiecības. No visiem Latgales rajoniem tur esmu bijis visbiežāk.

Preiļi vēl izceļas ar to, ka tur ir dakteris Jānis Anspoks. Viņš bija slimnīcas galvenais ārsts, un man zēl, ka viņš vairs nav šajā amatā. Tagad dakteris Anspoks strādā par kontrolārstu, es viņu uzskatu par teicamu speciālistu.

Vai Līvānu slimnīca varēs izdzīvot?

Līvāni atrodas pašā Preiļu rajona malā, un tur ir slimnīca, kas uzskata sevi par gana konkurētspējīgu. Tā kā finansējums aizvien samazinās, abas konkurentes vienādiņ var uzskatīt, ka viena vai otra patērē par daudz naudas. Lai kaza paliktu dzīva un vilks būtu paēdis, izeja ir tikai viena — nauda jāsadala proporcionāli. Līvānu apkalpes zonā dzīvo 17 tūkstoši iedzīvotāju, Preiļu — 27, vēl jāizdara nelielas korekcijas, jo Preiļos speciālistu ir vairāk — rajona psihiatrs un rajona ausu, kakla un deguna ārsts, vēl šis tas. Tad nu iznāktu, ka Līvāniem vajadzētu saņemt apmēram 35 procentus no visas rajona veselības aprūpei paredzētās summas.

Ja man būtu iedoti tie 35 procenti no rajona budžeta

Es mēģinātu pilnībā pārdot vai izīrēt Līvānu poliklīniku, rentģenu aizvest atpakaļ uz slimnīcu, tur ielikt arī ginekologa un vēl dažu speciālistu ambulatoro pieņemšanu. Daļu iecirkņu terapiju un pediatru izvietotu privātp praksēs un infekciju slimību nodaļu arī pārvietotu uz lielo slimnīcu, jo lielās ēkas uzturēšana ir dārgs prieks.

Kā aizsargāt maznodrošināto pacientu?

Latvijā ir ne mazums ļaužu, kas pacienta iemaksas dēļ neapmeklē ārstu, taču visiem nevaram nodrošināt bezmaksas piekļušanu pie ārsta. Preiļos, kopš ieviesta augstāka pacienta nodeva, poliklīnikā apmeklētāju skaits nav samazinājies, bet Līvānos gan. Labklājības ministrija ieteic rajona slimokasei noslēgt līgumu ar ārstu, kas saņems konkrētu algu par to, ka visus pacientus, kas to vēlēšies, pieņems bez maksas. Šāds ārsts iecirknis būtu jāveido uz 10000 iedzīvotājiem.

Es lūdu rajona pašvaldībai parūpē-

ties arī par iespēju tikt pie smalkiem speciālistiem tiem ļaudīm, kam pilnīgi nav līdzekļu. Slimokase varētu slēgt līgumu ar okulistu, ķirurgu vai ginekologu, kas pāris stundas pieņemtu šādus pacientus. Un arī rajona slimnīcā var izveidot mazturīgo iedzīvotāju palātu, kur par ārstēšanos pacientam neprasa dienas naudu, bet šī palāta nedrīkst atšķirties no citām ne ar iekārtojumu, ne ārstēšanas kvalitāti.

Vai varētu panākt, ka iedzīvotājiem par ārstēšanos slimnīcā nav jāmaksā liela pacienta nodeva?

To var panākt, izveidojot pašpalīdzības sistēmu, kad katrs Preiļu rajona iedzīvotājs iemaksā pašpalīdzības kasē mēnesī vienu latu, bet pensionāri un bērni — puslatu. Ja šie līdzekļi nonāktu rajona slimokases rīcībā, ar tiem pietiktu slimnīcu un poliklīniku finansēšanai. Nabadzīgo iedzīvotāju vietā šo vienu latu pašpalīdzībai varētu iemaksāt pagasta pašvaldība. Kurš gan labāk par to ziņā, kādas ir pagasta iedzīvotāju iespējas!

Preiļu rajona slimnīca jau ir noslēgusi līgumus ar pagastiem, diemžēl maz ir to, kas grib maksāt par medicīnu.

Vai medicīna ir krīzes stāvoklī?

Nē, medicīna nav krīzes stāvoklī. Krīzes stāvoklī ir veselības aprūpes un medicīnas finansēšana. Ja mums nebūs vairāk līdzekļu, nekā cits neatliks kā slēgt slimnīcas, poliklīnikas vai citas medicīnas iestādes. Šie līdzekļi ir jāatrod, un tos var atrast vai nu valstī, vai pašvaldībā, vai darba devējā, vai katrā pacientā.

Ir pienācis laiks saprast, ka veselība kaut ko maksā. Zāles pie mums maksā tieši tikpat daudz, cik Vācijā, medicīnas tehnika ir mazliet lētāka, šļirces, katetras un viss pārējais — mazliet, mazliet lētāk nekā rietumvalstīs. Taču ar šo mazliet ir paz maz. Lētāks pie mums ir tikai viens — medicīnas darbinieka darbs. Un tā nu ir iznācis, ka tieši tajā vietā, kur mums ir vislielākās potences, maksā vismazāk. Medicīnas māsām maksā tik maz, ka ar to nevar iztikēt, mūsu ārsti saņem savas kvalifikācijas nepieciešamo samaksu.

Ja man ir dota iespēja rakstīt rajona avīzei

Nevaru nepateikties tiem, ar kuriem kopā man bija iespēja šajā valstī tik sarežģītajā laikā aizstāvēt veselības aizsardzības intereses. Tāpat nevaru atturēties no iespējas Saeimas vēlēšanās aicināt balsot par 17. sarakstu. Domāju, neviena cita partija nevar atrast tādus vīrus kā premjerministrs Māris Gailis, kultūras ministrs Jānis Dripe, iekšlietu ministrs Jānis Ādamsons, izglītības ministrs Jānis Gaigals, labklājības ministrs Andris Bērziņš. Pazīstu viņus visus kā sava darba fanātiskus un absolūti godīgus cilvēkus. Izlemšana lai paliek jūsu ziņā.

Mūzikas draugiem

Grupās «Remix» lielākie «grāvēji» — programmā «Gold»

«Remix» — astoņdesmito gadu latviešu supergrupa, kas sākotnēji bija iecerēta kā Valsts Radio studijas vienība, radās 1985. gadā pēc Raimonda Paula iniciatīvas, apvienojoties vairākiem Latvijas labāko grupu — «Opus», «Livi», «Liepājas kvartets», «Modo» — mūziķiem — Aivaram Hermanim, Jevģēnijam Ščapovam, Uldim Marhilēvičam, Igo, Harijam Bašam un Vilnim Krieviņam. Laika gaitā no pārējiem šķīrās Bašs.

Kā jau paredzēts, «Remix» strādā ar dažādu autoru mūzikas ierakstiem Radio studijā, tomēr ar to vien grupa neaprobežojas un parādās arī koncertos. Tajos skan virtuozī spēlēti instrumentālais džezroks, kā arī Igo dziedātā popmūzika. «Remix» starts ir vairāk nekā iespaidīgs. Hiti — V.Krieviņa «Meitenei kafējnicā», R.Paula «Kā senā dziesmā», U.Marhilēviča «Atkal sāp» un citi seko viens pēc otra, un masu apetīte tiek apmierināta godam.

Sākotnējā virzība tiek saglabāta arī 1987. gadā, pametot Radio, kā arī gadu vēlāk, pēc koncertiem Norvēģijā, šķīroties no tur palikušā J.Ščapova, viņa vietu «Remix» sastāvā ieņem grupu «Corpus», «Liepājas kvartets» un «Credo» veterāns Eduards Glotovs.

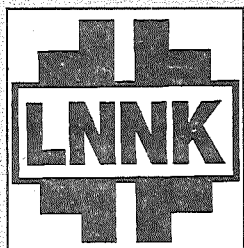
Turpmāk «Remix» lielākoties uzturas un strādā ārpus Latvijas — Norvēģijā, Vācijā, Polijā, Somijā un Zviedrijā, bet visvairāk Krievijā (kopš Igo uzvaras Vissavienības jauno dziedātāju konkursā «Jūrmala'86», «Remix» ir viena no pieprasītākajām latviešu precēm Krievijas mūzikas tirgū). Neskatoties uz ilgo prombūtni, grupa pamanās dot arī savu artavu tobrīd aktuālo Latvijas brīvības cīņu propagandā un uzmundrināšanā — īpaši atzīmējams 1988. gada masu hits «Pie laika», kā arī līdzdalība Māras Zālītes un Zigmāra Liepiņa rokoperā «Lāčplēšis», kur «Remix» kopā ar grupu «Opus» spēlēja instrumentālo pavadijumu, bet Igo atveido titulomu.

Pēdējo gadu laikā «Remix» nav pulcējušies kopspēlei pilnā sastāvā. Grupās mūziķi katrs individuāli joprojām pieder latviešu roka un popmūzikas elitē, nomainīgi izpelnoties augstu novērtējumu tradicionālajās profesionālajā aptaujās un neiztrūkstoši līdzdarbojoties visdažādākajos muzikālajos projektos.

Nu «Remix» «atdzimis» divpadsmit dziesmu izlasē «Gold», kurā dzirdami visi grupas lielākie hiti — gan jau iepriekšminētie, gan tādas pazīstamas un daudziem mīļas kompozīcijas kā «Komunālais blūzs», «Vienīgai», «Liktneplīnijas», «Dzeltenās kurpes» un citas.

Rimants Liepiņš
Klāss Vāvere

Aicinājums vēlētajiem

Rakstu Jums šajā valstij un tautai ļoti svarīgajā brīdī. Rakstu tiem, kuriem rūp mūsu mīļās Latvijas liktenis. Es ceru, ka tieši vai netieši, bet esam pazīstami ar ikvienu no Jums; gan ar manu komentāru starpniecību kādreiz Latvijas Radio, gan tagad jau pusotru gadu ceturtdienās pulksten 19 uzstājoties neatkarīgajā raidstacijā «R un R», kas skan vidējos viļņos. Arī no darbības 5. Sacimā.

Daudzi esat mani aizstāvējuši, kad risinājās ne vienlīdzīga cīņa ar firmu «SWH», kura iesūdzēja mani tiesā. Tikai par to, ka teicu patiesību.

1993. gadā mēnesi pirms likuma par vēlēšanām man liedza komentēt Latvijas Radio. Bailēs no patiesības, ko teicu cilvēkiem.

Toreiz Jūs — desmitiem tūkstoši, mani klausītāji, protestējāt pret to. Mani mēģina aplūsināt arī Saeimā ar visdažādākajiem līdzekļiem.

Manus rakstus nepublicē vairums avīžu, man nav iespējas izteikties arī televīzijā. Un tikai tādēļ, ka esmu nacionāli noskaņots, iestājos par latvisku Latviju, par latviešiem, par taisnību, pret izlaupītājiem un bezgožiem. Līdzīgi ir ar citiem LNNK biedriem.

Un tā, klusinot arī manu balsi, maldinot un mānot tautu, pie varas esošie panāca, ka 5. Sacimā tie guva pārsvaru.

Rezultāti ir acimredzami: ekonomiskā krīze, tautas grimšana nabadzībā, nacionālo interešu ignorēšana, tautas apātija, bezcerība un neticība.

Vai ir izeja? Ir. Jānotiek varas maiņai, tā jānodod patriotiski, nacionāli noskaņotu cilvēku rokās. Un tas var notikt drīz, 6. Saeimas vēlēšanās.

Tātad sava un valsts likteņa pozitīvu pavērsienu varat nodrošināt Jūs.

Es ļoti ceru, ka Jūsu izvēle un Jūsu balss būs par manis pārstāvēto LNNK ar sarakstu numuru — 18. Iespējams, ka par savu izvēli varat pārliecināt arī radus, draugus, paziņas, jo uzvarēt varam vienīgi kopīgiem spēkiem.

Ja kāds vai vairāki no mūsu saraksta kandidātiem Jums nepatīk, tos varat svītrot, savukārt zīmi pievienojot pie Jūsu uzticību iemantojušā kandidāta uzvārda.

Šoreiz kļūdities vairs nedrīkst, tas var būt pārāk liktenīgi Jums un Latvijai!

1995. gada septembrī

Cienā un cerībā uz Jūsu atbalstu
Pēteris Tabūns,
5. Saeimas deputāts, žurnālists

Populāri par siltumnīcas efektu

Masu informācijas līdzekļos bieži piemin t.s. «siltumnīcas efektu» un briesmas, ko tas varētu radīt cilvēcei. Tādēļ īsumā iepazīsimies ar šo problēmu. Iedomāsimies visparastāko siltumnīcu. Saulainā laikā sasilst virsmas siltumnīcas iekšienē un sasilda siltumnīcas gaisu. Kaut arī siltais gaiss daļu siltuma caur stikliem atdod atmosfērai, daļa no tā paliek siltumnīcā. Tādēļ pat apmākušās laikā siltumnīcā ir siltāks, nekā ārpusē. Tas tad arī ir siltumnīcas efekts.

Zemeslode lido kosmosā, kurā valda absolūtajai nulle (-273 grādi C) tuva temperatūra. Naktīs, kad zeme nesaņem saules starojumu, temperatūrai vajadzētu pazemināties tuvu šai atzīmei, kā tas notiek uz mēness, kuram nav atmosfēras. Taču zemes atmosfēra šādas krāsas temperatūras svārstības nepieļauj. Savukārt, ogļskābā gāze atmosfērā uzsūc starojumu, kas nāk no zemes un vēl samazina tās atdzišanu. To sauc par zemeslodes siltumnīcas efektu.

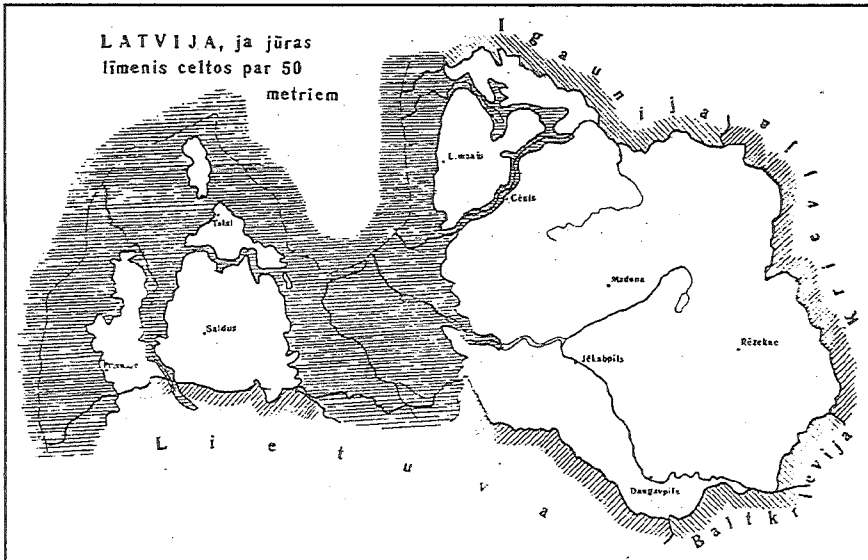
Varētu domāt — kas tur ļauns? Vai tad tas būtu kas slikts, ja klimats būtu siltāks? Diemžēl, daļa zemeslodes ūdens krājumu ir sasalušā veidā un pastāv kā augstkalnu un polārais apledojums. Aprēķini rāda, ka vienlaicīgi izkūstot šim apledojumam, pasaules okeāna līmenis paceltos par 67,2 metriem. Tas ir teorētisks lielums, jo ledāji nevar izkust dažu gadu desmitu laikā. Daļa no šī ūdens varētu arī palielināt gruntsūdens un iekšzemes ūdenstilpju ūdens krājumus. Tomēr, pat ja pasaules okeāna līmenis paceltos par 50 metriem, Latvija izskatītos tā, kā parādīts pievienotajā kartē. Ūdens applūdinātu ne tikai Latvijas, bet visu kontinentu ziemeļos, ievērojami samazinot cilvēku apdzīvotājam platību, bet zemeslodes iedzīvotāju skaits nepārtraukti palielinās.

Atmosfēras siltumnīcas efekts ir tieši atkarīgs no ogļskābās gāzes saturātajā. Visā iepriekšējā cilvēces vēsturē cilvēku ietekme uz planētas atmosfēru bija niecīga. Stāvoklis izmainījās ar tehnikas revolūcijas sākumu, kad cilvēki sāka izmantot no zemes dzīlēm iegūto (fosilo) kurināmo — akmeņogles, naftu, gāzi un sāka intensīvi izcirst mežus.

Izmantojot augu valsts, t.s. atjaunojamo kurināmo, atmosfēras ogļskābās gāzes saturs praktiski nemainās, jo augi asimilē ogļskābo gāzi, bet augu produktus sadedzinot, šī gāze nonāk atpakaļ atmosfērā. Taču atmosfērā šī gāze nonāk arī augu atliekām satrūdot. Turpretī, sadedzinot fosilo kurināmo, atmosfērā nonāk ogļskābā gāze, kuru augi bija asimilējuši pirms miljoniem gadu. Savukārt, izcērtot mežus, ogļskābās gāzes asimilācija samazinās, jo tikko iestādīts egles stāds nevar uzsūkt tikpat daudz ogļskābās gāzes, cik pieaugusi, simtgadīga egle.

Kopš cilvēki ir iemācījušies izmērīt atmosfēras sastāvu, ogļskābās gāzes saturs tajā ir palielinājies vairākkārtīgi. Arī meteoroloģiskie novērojumi rāda planētas vidējās temperatūras celšanos. Ir izmērīts, ka nemitīgi paaugstinās arī pasaules okeāna līmenis. Visi šie procesi ir ilgstoši un grūti vādāmi, tādēļ kaut ko saglabāt var tikai ilgstošu puļu rezultātā.

Tādēļ arī tika noslēgta Riodežaneiro konvencija par ogļskābās gāzes izmešu nepalielināšanu, kuru ir ratificējuši arī Latvijas Saeima. Konvencija paredz saglabāt ogļskābās gāzes izme-

šus 1990. gada līmeni un ar laiku tos samazināt. Tas nozīmē, ka jāpāriet no termoelektrostacijām uz spēkstacijām, kuras darbina atjaunojamie enerģijas avoti — saule, vējš, ūdens. Pēc iespējas fosilais kurināmais jāaizvieto ar atjaunojamo — koksni, spirtu, augu eļļām un biogāzi. Tā kā Latvija iepērk lielāko daļu savu enerģētisko resursu, tas nozīmētu arī importa izdevumu samazinājumu.

Kādas ir mūsu reālās iespējas? Vispirms jau var likt lietā visus organiskā kurināmā resursus — kritālas, zāģētavu atkritumus, tālāk sākot salmu un niedru briketēšanu un biogāzes ražošanu. Tālākā perspektīvā varētu domāt par ātraudzīgu koku kultūru audzēšanu kurināšanai, spirta ražošanu benzīna patēriņa samazināšanai un rapša audzēšanu biodīzeļdegvielas ieguvei. Visiem šiem pasākumiem tomēr ir nepieciešams ekonomisks pamatojums.

Dažreiz šāds pamatojums ir jau šodien, tikai cilvēki par to nav informēti. Kad Saeima apsprieda likumprojektu par Dabas resursu nodokli, deputāts Kreituss ierosināja svītrot nodokli par atmosfēras piesārņojumu ar sēra oksīdiem, kuri izsauc «skābos lietus» visā pasaulē. Pamatojums — akmeņogles jau tagad maksā ap Ls 40 par tonnu. Ja kādam pensionāram ģimenes mājiņas apkurināšanai gadā vajadzīgas 4 tonnas akmeņogļu, nodoklis varētu būt ap 3 latiem par tonnu un sadārdzinājums par apkuri šim cilvēkam — 12 latī gadā. Deputāti nodokli no likumprojekta svītvoja, tādējādi palielinot importētā kurināmā konkurētspēju Latvijas tirgū un atmosfēras piesārņojumu ar nekvalitatīvo ogļu sēra izmešiem. Nav noslēpums, ka Latvijā pašlaik ieved ogles ar paaugstinātu sēra saturu, kuras Rietumeiropā šī paša sēra nodokļa dēļ neviens nepērk.

Aritmētiski tas tiešām tā būtu, ja vien šo pašu siltuma daudzumu nevarētu iegūt, sadedzinot 15-20 sterus malkas vai līdz 25 steriem nomaļu, jo katra akmeņogļu tonna pēc savas siltumspējas atbilst 4-5 steriem malkas vai 5-6 steriem nomaļu. Pensionāram vienīgi būs biežāk jānokāpj pagrabā un jāiemet kurtuvē malka. Toties, no malkas pelniem viņš iegūs zināmu daudzumu kālija mēslojuma. Kurinot kārtīgi izžāvētu malku, tās patēriņš būs attiecīgi mazāks. Tad nu, zinot akmeņogļu, malkas un nomaļu cenas katrā konkrētā vietā, var izrēķināt, ko izdevīgāk pirkt.

Ko cilvēki varētu darīt ogļskābās gāzes asimilācijas palielināšanai? Var jau, protams, ironizēt, ka skudra, iečurājusi jūrā, arī ir palielinājusi jūras ūdens sāļumu. Taču, zināmas iespējas

ir katram no mums. Nenobradājot zālājus apstādījums, samazinās putekļu pacelšanās gaisā un palielinās asimilācija. Apmežojot neizmantojamās zemes, palielināsies asimilācija nākotnē. Nededzinot kūlu un nesakurinot cirsmu atlikumus ugunsuros, bet gan kurtuvēs, ietaupīsies fosilais kurināmais un samazināsies ogļskābās gāzes izmeši.

Labi nokrāsoti koka logu rāmji kalpos pietiekami ilgi, turpretī alumīnija logu rāmju ražošanai būs jāpatērē enerģija, kuru pamatā iegūst no fosilā kurināmā. Ziemā virs ledus nopļaujot niedres, tās var izmantot būvniecībā jumtu klāšanai vai siltumizolācijai. Šādu uzskaitījumu var turpināt vēl un vēl.

Leons Magelis,
Latvijas Zaļās partijas
vecākais referents

Atsauksme par trušu izstādi

Jau vairākus gadus, arī šogad, Madonas rajona Bērzaunes estrādē «Aizvējš» 16. septembrī notika trušu un citu sīkdzīvnieku komercizstāde.

Dzīvnieku audzētājiem bija iespēja pārdot un iegādāties dažādus vaislas dzīvniekus. Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem bija izstādītas ne tikai Latvijā audzētās trušu šķirnes (tauriņtrusis, šinšilla, sudrabortais, baltakotainais, Saksijas zeltainais), bet arī ievestās no ārzemēm (Polijas, Vācijas, Zviedrijas).

Ātraudzīgi un produktīvi ir Jaunzēlandes sarkanie, Burgundijas, šinšillas broilertruši. Ja kādam kārojas skaista cepure vai kažoks, audzēšanai varēja izvēlēties šķirni Kastorrekss, kura apmatojums atgādina ūdeles ādiņu. Bērnu uzmanību piesaistīja pundurtrusīši, kurus var viegli turēt arī pilsētas dzīvoklī.

Komercizstādē tika izstādītas arī nutrijas, dažādu krāsu tipu (standarta, perlmutra u.c.). Kopējo interesi izstādes apmeklētāju vidū izraisīja baltaku pāris, kurus arī varēja iegādāties. Daudzi truškopji un zvēru audzētāji lēti nopirka speciālos zvēru būrus. Preiļu rajona truškopji pārdeva sudrabortā, tauriņtruša šķirņu jaunzēlniekus, kā arī iegādājās šķirnes tēviņus savu trušu uzlabošanai (sudrabortos, šinšillas broilertrušus, Saksijas zeltainos).

Izstādes laikā apmeklētāji varēja pārliecināties par to, ka truškopība ir interesanta lopkopības nozare.

Izsakām sirsnīgu pateicību par komercizstādes sarīkošanu Dzintrai Karavaičukai — truškopības entuziastei, vienkārši labsirdīgam cilvēkam.

Dzintars Rancāns,
lopkopības pārraug

Ar 6. sarakstu uz 6. Saeimu!

Aleksandrs Vasiļevs,
SIA "Prognoze" direktors:

"Būsim saskaņā ar sevi,
saviem tuviniekiem
un sabiedrību!"

TSP
TAUTAS SASKAŅAS
PARTIJA

Pirmajai tautskolai Latgalē – 150 gadi

2. turpinājums

1940. gads. Latvija tiek pakļauta svešai varai, tas ietekmē arī izglītības sistēmu. Vārkavas sešgadīgā pamatskola arī tiek ierauta šajā pārmaiņu mutulī. Izrādās, ka bijušais skolas direktors Zeps ilgāk nedrīkst palikt savā amatā, jo viņš ir saistīts ar aizsargu organizāciju.

Viņa vietā stājas jauns direktors Andrejs Ušpelis. Ļoti sāpīgi pārmaiņas skolā pārziņo skolotāji, kas bija strādājuši brīvās Latvijas laikā.

Pēc 1940. gada skolēnus jāsāk virzīt uz jauniem mērķiem un ideāliem. Skolotāji nespēja pakļaut savas domas un jūtas jaunajai varai. Taču laiks prasīja, lai bērni tiktu audzināti padomju patriotisma un internacionālisma garā. Pārļopojot pagājušo gadu pionieru pulciņu albumus, labi redzams, kas tika prasīts no skolas šajā laikā. Tas bija noteikts skaits pasākumu, kas veltīti V.I. Leņina dzīvei un darbībai, noteikts skaits politpārrunu, kurās slavīnātas sociālisma dzīves priekšrocības. Plaši tika atzīmēti Oktobra un 1. Maija svētki. Visi šie lielle masu pasākumi bieži vien palika tāli un nepieņemami mazajam skolam.

Skolotāji prata arī tajos laikos atrast kaut ko skolēnu sirdij tuvāku un mīļāku. Tās bija izstādes «Dāvāna māmiņai», tautas dziesmu un zīmējumu konkursi, skolas apzālumošana un puķu stādīšana.

Skola dziļi, dziļi saglabājusi arī visas tās tradīcijas un latviešu tautas gara bagātību, ko esam krājuši gadu gaitā. Skolas vēsturē atrodami ieraksti, kuri vēsta, ka skolā runājuši arī par to, kā radu-

šies Ziemassvētki un kādas ir šo svētku tradīcijas. Un tas noticis 60-tajos gados, kad kolektīva Ziemassvētku svinēšana bijusi aizliegta.

Piecdesmito gadu skolēni stāsta, kā esot centušies Pelnu dienā piekarināt viens otram pelnu maisiņus aiz muguras. Izveicīgākie pat iemanījušies piekarināt šādus maisiņus arī skolotājiem.

Sešdesmitajos gados Vārkavas pamatskola jau izveidojusies par astoņgadīgo pamatskolu. Skolēni uzturējuši draudzīgas attiecības ar kaimiņu skolām. Kopā ar Ančkinu skolu stādīta draudzības aleja.

Sešdesmitajos gados vecāko klašu skolēni satikušies draudzības vakaros ar Rudzētu skolu. Toreiz populāra bijusi arī neklātienas draudzība. Skolēni sarakstījušies ar Leņingradas un Rostokas skolām.

Vārkavas pamatskolā ilgus gadus darbojies dramatiskais pulciņš un deju kolektīvs.

Lielu vērtību skolotāji veltījuši darba mīlestības audzināšanai. Kā visur tajos gados, arī Vārkavā skolēni bijuši palīgi savam kolhoza fermās, veikalā, pasūtījuši talkas. Darbojušies arī «timuriņu» pulciņi.

Sešdesmito gadu skolēni iesaistīti zonas darbos. Vienu reizi nedēļā vajadzēja strādāt kolhoza fermās, veikalā, pasūtījuši talkas. Darbojušies arī «timuriņu» pulciņi.

Sešdesmito gadu skolēni iesaistīti zonas darbos. Vienu reizi nedēļā vajadzēja strādāt kolhoza fermās, veikalā, pasūtījuši talkas. Darbojušies arī «timuriņu» pulciņi.

Sešdesmito gadu skolēni iesaistīti zonas darbos. Vienu reizi nedēļā vajadzēja strādāt kolhoza fermās, veikalā, pasūtījuši talkas. Darbojušies arī «timuriņu» pulciņi.

Sešdesmito gadu skolēni iesaistīti zonas darbos. Vienu reizi nedēļā vajadzēja strādāt kolhoza fermās, veikalā, pasūtījuši talkas. Darbojušies arī «timuriņu» pulciņi.

strādājuši daudzi cilvēki ar labu sirdi un gaišām domām.

Skolotājs laukos vienmēr bijis gaismas nesējs, gudrākais un zinošākais cilvēks ciemā. Mainījušies laiki, viena vara nomainījusi otru, bet īsts skolotājs vienmēr pratis saglabāt sevi un audzināt bērnus labestību, līdzietību, darba mīlestību.

Kā labu skolas direktoru un vienreizēju vēstures skolotāju bijušie skolēni piemin Staņislavu Antānu.

Bijušo skolēnu mīlestību izpelnījušies arī Helēna Valleskalne, kura mācījusi matemātiku, un Imants Valleskalns, kurš pasniedzis fiziku, rasēšanu un fizikultūru.

Daudzus gadus mazos vārkaviešus skolas gaitās vadījušas skolotājas Anna Spūle un Genovefa Čeirāne. Viņas redzējusi izaugam arī savu pirmo skolēnu bērnus. Tikai pirms gada skolotāju Annu Spūli pavadījām mūžībā.

Kā skolotāju ar labu sirdi un lielisku māku saprasties ar bērniem bijušie audzēkņi piemin Leontiņu Spūli (Kivlenieci). Arī tagad viņa dzīvo Vārkavas pagasta teritorijā, vienmēr interesējas par saviem bijušajiem audzēkņiem.

Vārkavieši vienmēr bijuši draugos ar dziesmu, tāpēc visi ar labu vārdu piemin dziedāšanas skolotājus Kleinu, Kazimīru Pauksti, Silviju Mežali.

Tā laika pionieru dzīvi interesantāku centusies padarīt pionieru vadītāja Monika Vaivode.

Anna Spūle (Urča) kādu laiku bijusi skolas direktore un mācījusi ķīmiju, bioloģiju un ģeogrāfiju.

Skolai ir laimējies ar latviešu valodas un literatūras skolotājiem, kuri savā darbā vienmēr ielikuši daļiņu no savas sirds. Skolā notikušas lasītāju konferences, Raiņa, Viļa Plūdoņa un citu dzejnieku dienas.

Lidija Kalme, Valija Broka, Solomeja Tievģale — bijušas skolotājas, kuras mācījušas milēt literatūru un cienīt dzimto valodu.

Piecdesmito gadu beigās skolu beidzis S. Tievģales dēls, kurš tagad pazīstams kā dzejnieks Egils Bārs.

E. Bārs

*No Kartāgas līdz Klapariem
caur krustnesi caur nāvi
pa vidu tu kā šūpulī
uz dieva delnas stāvi
pār Dubnas līci gārnis ceļ
jau pontonu no zelta
šalc pureņdzelmē Vārkava
cik latviska tik ķelta*

*vai katolis vai luterāns
vai ķeceris pēc skolas
viss viens ir svētais sakraments
un skaistas lieldienolas*

*virid zemes dzīslās asinis
un zāle tulko pienu
un tavās krūtīs Pompeja
svin applāvības dienu
no Kartāgas līdz Klapariem
caur krustnesi caur nāvi
pa vidu tu uz vairoga
uz tēvu zemes stāvi.*

Nobeigums sekos.

Inta Klindzāne

Sludinājumi un reklāma 22305

Pārdod

MTZ-50 L un pašstaisītu traktoru vai maina. Tel. 23434;

minerālmēsu izkliedētāju MVU-0,5, T-74 bremžu lentas, piekabi PRT-10. Tel. 57619;

zirgu plaujmašīnu lietošanas kārtībā. Tel. 56631;

rezerves daļas VAZ. Tel. 22949;

labiekārtotu privatizētu 2 istabu dzīvokli Salas ciemā, 6 km no Jēkabpils. Zvanīt Jēkabpils 8-252-63441 vakaros;

Volkswagen BUS. Tāl. 43391;

M-412, 1977. g., vai maina pret savācējpiekabi «Sigulda». Tel. 36645 vakaros;

ledusskapjus, saldētavas «Snaige». Piegāde, garantija. Tāl. 21268;

zemeņu stādus. Tāl. 46749;

traktoru T-74 vai maina. Tāl. 21318;

grūsnu teli. Tāl. 21318;

2 mēnešus vecu melnu bulliti. Tel. 23678;

govi Upmalas pagasta «Zosēnos». Juris Priekulis;

10 g. vecu grūsnu ķēvi un 6. laktācijas govī. Tāl. 46633;

7 mēnešus vecu kumeļu. Tāl. 34404;

Kaukāza aitu suņa šķirnes kucēnus. Tel. 23412;

kollija kucītes par Ls 10. Tel. 24401;

ābeļu, bumbieru un cidoniju stādus Preiļos, Aglonas ielā 40. Tāl. 21127;

lēti gatera zāģus. Tel. 37526;

M-21412, 1990. g. Tāl. 21946;

VAZ-21063, 1987. g., par 2400 \$. Tāl. 21040, 57728.

Pērk

kartupeļus un citus dārzeņus. Tāl. 44172;

VAZ. Piedāvāt pa tālr. 8-250-67718 no 9 līdz 18;

govī. Tel. 21905 pēc 18.

Maina

divistabu dzīvokli ar ērtībām pret vienistabas ar ērtībām vai daļējām ērtībām (vai pērk). Visi Preiļos. Tel. vakaros 24286;

VAZ-2101 labā stāvoklī pret 80 skuju kokiem. Tel. 23749 vakaros;

motorzāģi Husqvarna-254 pret grābekli «Jula» un pārdod zirga grābekli. Tel. 54692.

Irē

mēbelētu dzīvokli Preiļos. Zvanīt 21075.

Dažādi

Izmājū 12 ha zemes Preiļu raj. Rudzātu pagasta Lācupos Liepkalnu mājās. Maksa pirmajā gadā Ls 1 par 1 ha. Tel. 35312.

25. septembrī Preiļos Lauktehnikas rajonā pazaudēta somiņa ar dokumentiem. Lūdzu zvanīt pa iekšā norādīto tālruni.

Firma Līvānos pērk sertifikātus. Adrese: Līvānu universālveikalā grāmatu nodaļā. Tāl. 43688.

Aglonas pagasta vēlētajiem

Ja jūs 6. Saeimas vēlēšanu dienā vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nevarat ierasties vēlēšanu iecirknī, tad, saskaņā ar Saeimas vēlēšanu likumu, pēc jūsu vai jūsu pilnvarotās personas rakstiska iesnieguma vēlēšanu komisijas pārstāvis ieradīsies jūsu atrašanās vietā. Iesniegumus pieņem Aglonas vēlēšanu iecirknī Aglonā, Somersetas ielā 34, pašvaldības telpās 2. stāvā katru dienu no 9 līdz 17, 1. oktobrī līdz 12.

30. septembrī uz vēlēšanu iecirknī kursēs autobuss:
Aglonā 9.50, Jaunaglonā pie pieturas 10.00, Bērzgalē pie baznīcas 10.20, Kapiņos pie veikala 10.40, Čerehovā 11.00;
Aglonā 11.50, Spiķos pie fermas 12.00, Gūtiņos 12.10, Lopotos pie pieturas 12.15, Cecerskos 12.20, Ruskulīškos 12.30, Saleniekos 12.40.

Vēlēšanu komisija

Saunas pagasta vēlētajiem 30. septembrī un 1. oktobrī autobuss uz vēlēšanu iecirknī kursēs:

9.00 Skuteļi — Gribusti — Smelteri — Prikuļi; 11.00 Karulāni — Smelteri — Prikuļi; 13.00 Smelteri — Prikuļi. 9.00 Līvza — Mozuļi — Prikuļi; 9.30 Gribināni — Prikuļi; 11.00, 13.00 Betiški — Anspoki — Prikuļi.

Vēlēšanu komisija

LASKANA

Darbā Aglonas stacijā uz T-150 ar manipulatoru firma aicina pieredzējušu traktoristu. Sīkāka informācija pa tālr. 65085 darba laikā.

30. septembrī Preiļu tirgū pārdos labas kvalitātes paklājus un celiņus par pieņemamām cenām. Tos varēs arī pasūtīt sev nepieciešamajā izmērā, krāsā un formā.

27. septembrī plkst. 17.00 grāmatu nama «Latgale» zālē tiksšanās ar senkultūras pētnieku Ivaru Vīku par tēmu «Latgaļu senās zināšanas» un dziednieci Ilzi Jansonī par latvisko dziedāšanu. Dziedniecības līdzekļu un grāmatu iegāde, individuālās konsultācijas veikalā «Trio» no plkst. 10.00.

Firma «TKM» turpina iepirkt sertifikātus no fiziskām un juridiskām personām. Adrese: Preiļos, A. Paulāna ielā 3a, 16. kab. no 10 līdz 16. Tāl. 22202.

Sirsniņš paldies SIA «Agroapgāde» darbabiedriem un visiem, kuri pavadīja pēdējā gaitā Valēriju CAUNI. Sieva

Noriet saule vakarā, Sidrabiņu sijādama, Aiziet dusēt mans brālītis Baltā smilšu kalniņā. Skumstam līdz ar Lauri, BRĀLI kapu kalnā pavadot. Priekuļu pamatskolas 2. kl. skolēni, audzinātāja, vecāki

Kaut būtu ceļi vēl kā senāk vaļā, Es laukā izietu pret rītiem sauli lūgt, Lai mirkli ļauj vēl pabūt zemē zaļā... Izsakām līdzjūtību Inārai Ukinai sakarā ar BRĀĻA pēkšņo nāvi. Aglonas vidusskolas kolektīvs

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759. Pasūtījuma indekss 68169.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,56. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors Pēteris Pizelis

Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespeļsts SIA «Latgales drukā», Pēzeknē, Baznīcas ielā 23. Ofsetiespeļdums. Metiens 4850..